

GLOSSA LAUDATÒRIA A L'ESCRITOR, ACTIVISTA, PROMOTOR CULTURAL, FIRAIRE I ARTISTA PLÀSTIC, L'AMIC JOAN CARNICER I TORRENT

Francesc Blanc Canyelles
fonblanc@yahoo.es

D'entrada, fer constar els qui han intervingut en aquest reconeixement: l'acord de proposta del Consell Sectorial de Cultura, ressucitat per Gemma Maymó, des del 2010 hivernat. L'aval de tres entitats: Centre d'Estudis, Castellars d'Altafulla, Cercle Artístic. I la definitiva votació —unànime, que ja té mèrit— del Ple de l'Ajuntament. Consellers i regidors dignificats per la decisió de nomenament del 5e fill adoptiu de la Vila d'Altafulla. Distinció que potser caldria que fos bianual, i dins la qual em deixessin remenar les cireres... També dir de passada que de fill predilecte encara només en tenim un i el que hauria de ser segon farà aviat noranta anys...

Com acabem d'indicar, com correspon al contingut de l'acte, exposaré —amb algun pessic— les llums ben enlluernadores de la trajectòria pública del Joan; que començà quan el maig del 1971, amb els setze anys acabats de fer —és del dia de la Mare de Déu de Montserrat de 1955— estrena la seva peça teatral “Romualda o la Ventafocs 71”. Els actors havíem sortit de les reunions del Grup de Joves al Fòrum des de l'octubre de 1970, els dissabtes a la tarda. Com a anècdota: el Joan fumava en intel·lectual pipa i jo li la agafava per convertir-la en el meu calçador. Com a categoria: recordar que aportava un senzill dels Beatles, que em va fer descobrir “The long and winding road”, la meua cançó definitiva d'adolescència.

Sobre l'estrena, a prop del dia assenyalat, algunes actrius volen fer el pas enrere per por escènica i per la meua part, com que no m'aprenia el paper, me'l va situar enganyat dintre de revistes, per llegir-lo directament. Col·laborà en la direcció el pare [meu] i l'escenografia fou del Joan de la Cecília. La Romualda era representada per la meua germana Magda, encara amb 15 anys; arribava amb maleta, de minyona, des de la platea de la Violeta per pujar a l'escenari; no sé si amablement —o amb “mala sombra”— un espectador li indicà la porta de sortida per així acostar-se a la casa on esperaven els suposats contractants del seu serveis.

Reconegut per la seva traça escrivint, el Joan entre 1972-75 forma part de l'equip de corresponsals a Altafulla del "Diario Español" de Tarragona, amb Isidre Virgili i les fotos de Norbert Llorens, i ocasionalment jo mateix. Ell hi sumà fins a cinquanta cròniques.

Per què en la cronologia del Joan podem destacar que participa, com a imprescindible, en fins a vint-i cinc iniciatives culturals, inclosa una de política -com a regidor del primer mandat democràtic com a 3^r de la llista de l'Entesa Municipal d'Altafulla? Per què porta publicats fins a boi vint llibres?

El Joan arriba a Altafulla des del més lluny (el Marroc); la família de sis membres és donada d'alta com a altafullenca de destí el 21 d'octubre de 1963. El seu pare, Antonio Carnicer, s'incorpora com a mecànic-calderer a la Plasticel. Aquell mateix any havien entrat a la fàbrica, ubicada al mateix edifici construït per a la d'espardenyes, Donato Castillo i Francisco Martínez Lara (procedents de Pontones, Jaén). I havia entrat a la de la Roca de Gaià el Víctor Simó, procedent de Porrera. El total d'altres al cens d'aquell 1963 és de 38 nous altafullencs.

Pare i els tres germans han nascut a Tànger. En termes de coordenades, en relació a Altafulla: diferència de 5,4° en latitud i de 7,2° en longitud, arrodonint. Però els germans tenen una singularitat molt diferencial: són també Torrent, de llengua materna —i de tieta— catalana; de sant Boi de Lluçanès (Osona) o d'Olot; amb els ancestres de Sous (masies avui deshabitades del poble altempordanenc d'Albanyà). Afegim-hi que diria que no li agrada cap mena d'esport, que tant aglutinava nous i vells convilatans. Així, doncs, a Altafulla el Joan vol arrelar -fins el centre de la terra- des de la seva catalanitat: com a fet de llengua, literatura en els seus gèneres, cultura popular i art. Venint de tant lluny és com a casa i ens farà la casa més gran.

Destaquem-ne que comença Filologia Catalana, que ha d'abandonar pel privilegi d'entrar a Caixa TGN, on demostrarà la seva minuciositat administrativa i tracte proper durant boi trenta anys. Aquestes dues qualitats no li fallaran mai, convertint-lo en un crack de l'organització dins d'entitats. Com a home formadíssim en llengua catalana exerceix com el corrector més eficaç i implacable -molt d'agrair... Personalment, ja de jubilat, m'ha ensenyat que al "vet aquí" cal separar amb apòstrof el verb "ve" (imperatiu arcaic de "veure") del pronom feble -que és feble perquè cau...

Com a escriptor, segurament li desvetllà la vocació i la formació el canonge Espugas, el seu professor de Literatura espanyola a 4^t de batxiller elemental a Sant Pau. Recorda de memòria un bon gruix de cèlebres poemes del repertori castellà escolar. De les publicacions, destaquem-ne les de caire eròtic (la novel·la "Si no ets moro pitjor per a tu", el cabaret poètico-musical "Orgasme de coco" i el llibre "A la independència pel sexe", amb il·lustracions d'Ana Belén Martínez; 1990, 2015, 2016. I també comptem-hi, per la llibertat transgressora, els anys amb secció al setmanari satíric de Barcelona "El Triangle" —Versots de secà i Diccionari— i l'humor a "Embolica que

fa fort” (1991), amb il·lustracions de Napi. A “Treient la cadira al carrer” (2011) compila tots els draps bruts del nostre i seu entorn perfectament identificables —poso la mà al foc...; però com que els llibres es compren i no s’obren i menys es llegeixen n’ha sortit del tot il·lès. Les obres esmentades em fan pensar en que després del mite John Lennon (amb la Cinta infinitament més guapa que Yoko Ono) vingué Woody Allen.

Com a mirada pròpia del patrimoni arquitectònic, el 1992, el llibre “Altafulla. De portes endins”, amb fotos de Josep Borrell, que també il·lustra dos anys després, compartit amb textos històrics de Salvador-J. Rovira i Gómez, “Altafulla. De portes enfora”. Llibres d’una edició plusquamperfecta; autèntic patrimoni bibliogràfic aportació del Centre d’Estudis. Perspectiva del Joan també present en capítols del volum “Altafulla” editat per Cossetània, de Valls, compartida amb Maria Porter i el qui parla. Els opuscles, la tasca de curador, de recuperador de la memòria històrica, poden llegir-se en la completa cronologia. Ja ha escanejat 5.500 unitats del seu arxiu; pensa arribar fins a les 30 mil, amb el títol general d’ÀVIA (que conserva la memòria dins l’Arxiu VIrtual d’Altafulla del segle XX).

Enumerem les entitats que volen fer sociable l’Altafulla atomitzada, que el Joan ha empès o segueix fent avançar: monitor a la Coral infantil (1972-74); crossa i secretari dels Castellers d’Altafulla (empescant-se la primera auca del món casteller, amb Jordi Blanc com a il·lustrador); Grup de Recerques, pròleg del Centre d’Estudis (1977-1999, a la junta); La Tartrana (1979-85); Grup d’animació d’Altafulla, amb el cap del gegant de Martí Royo (1984-1985); gerent del Patronat de Cultura (llarga amb Joan M. Carrera; molt breu amb mi: 1990 - 2000); jurat del premi de Narrativa Breu convocat pel C.A.C.A; Amics de Buyreu (1995); Grup d’Opinió Minerva (1995-1996); preservació del fons de l’arxiu Martí Franquès (2001) i de la Creu de Terme; el “Gat de foc” de Marcel Socias; donació del seu arxiu personal referit a Altafulla —de més de vuit mil unitats, primer a l’Ajuntament i, després, al Centre d’Estudis; junts vam començar els Concerts al Castell, dirigits per Claudi Arimany (2000-2003); “Martí’70” (2018-2019). Joan Carnicer encapçala el text del llibre de 1992 (De portes endins) amb un “Vaig néixer a Altafulla quan tenia vuit anys”, manllevat pel Martí “Vaig néixer a Altafulla als tres anys”. La seva primera quinzena d’anys d’activitats del Joan van desembocar en l’elecció com a pregoner el 1986; diria que el 4^{rt}, després de Gomis, Buyreu i Pujals —la proposta era d’alternança, entre el grup de govern de Joan Pijuan i el de la lleial oposició del PSC.

Entre 1997-2011 el coneixem com a firaire, com organitzador de fins a seixanta Fires, cap a Sòria, cap a Andorra, fins a Roquetes: fires medievals, d’artesans, esotèriques. Període on elabora ungüents, olis i tintures amb plantes; és on el Joan demostra que, en tota dèria seva, esdevé especialista en moviment uniformement accelerat. Admirable, molt admirable. Relacionem aquest vessant amb els seu renom “Farigola”; endevino qui li clavà la llufa... però amb mi qui no hi comptin per escampar-lo.

N'estava especialment cofoi de la seva "afrodel·la", un infal·lible afrodisíac per a ella amb el salsufragi com a una de les plantes essencials; l'afrodel·la hauria de constar a la farmàcia amb pagament parcial de la Seguretat Social. Diria que combinada amb la seva literatura idònia resulta infal·lible com a teràpia de parella o dels sempre miratges "ménage à trois". Llàstima que em diu que aquesta planta ara és inabastable. Les dues fires han consolidat definitivament a Altafulla, des que les feu envolar, amb tot el rigor organitzatiu i amplitud de contactes: la d'agost d'Artesans, que organitzà des de 1998 fins el 2011, i la Nit de Bruixes, de finals de juny, des de 2001 fins el 2010. Els maltractes d'un regidor foren la cancel·lació, sense arguments, de la gran feina del Joan a les fires de la seva paternitat. El seu aprofundiment en el tan altafullenc món de les "Bruixes i bruixots" va merèixer que prologués el facsímil de Joan Amades, d'edicions El Mèdol, amb aquell títol.

El Joan artista plàstic, comença amb els seus cartells, guanyadors el 1989, tant per a la Festa Major de sant Martí com pels XXV anys de l'Orfeo "Nous Rebrots". El 2003 exposa individualment, dins el nostre Ajuntament, la sèrie "Fragments", pacient reelaboracions de fotografies servint-se de fotocopiadora. El 2005, arriben les fotos del Marroc a Reus. La penúltima especialització, en pedres i marbres gravats a l'àcid (des de 2011), el porta fins la italiana Finalborgo de la *riviera* lligur. Ara, la creativitat del Joan confegeix mandales deformats, "laberints de línia contínua"; en què per trobar la sortida cal una concentració d'un mínim de sis hores...

Joan Carnicer fou amic de l'ànima del ceramista Martí Royo i molt relacionat amb els pintors Salvador Ferré i Andreu, Josep Buyreu, Josep Sala, Joan Anton Balcells; i, ara, de Salvador Anton. Qui en fa aquest retrat: "Altafulla és la seva actual companya dia i nit. Ell s'ha creat un personatge i una forma de ser i de fer. Els seus procediments per a assolir l'objectiu sovint són molt imaginatius".

La promoció i el text al·legòric dedicat a "81 altafulles de Josep Sala" (2020), en una altra magnífica edició del Centre d'Estudis, representen la seva última fita, al costat del conte inspirat en la roca de "La tortuga" de la preciosa cala Jovera de Tamarit, il·lustrat amb 16 gravats d'Ana Belén Martínez Navarro (amb els dos noms del mateix relleu). Ja li balla pel cap i té planejat el que properament el Centre d'Estudis dedicarà a Joan Anton Balcells, per a qui s'enginyà prou solucions de comercialització de les seves aquarel·les i dibuixos.

Joan Carnicer Torrent Medrano Clarà, on conflueixen la catalanitat materna, Woody Allen, Farigola i Martí Royo.

Joan, llarga vida com a 5ª altafullenc oficialment adoptiu!